

talp, melynek faköbttartalma csak ritkán haladott túl 320 köblábat, három tutajzó által szállítatott.

Szó sem lehetett itt arról, hogy a tutajok, úgy a mint ez a Máramarosban szokásos, teherrel rakathattak volna meg; mert ha a talpon átcsapó hullámok nem hozták volna is ezen tehert rendtelenségbe, ez a talpnek a szirtekhez és kövekhez való gyakori ütközése alkalmával mindenesetre bekövetkezett volna, s a tutajosok élete is folytonos veszélynek lett volna kitéve.

Ha valami nagyobb baj, vagy szerencsétlenség nem állott be, akkor ezen tutajok a 3000 ölnyi hosszáságu bisztravölgyi utjukat 15 percz alatt haladták meg, 10 talp közt azonban alig 6 érkezett le fennakadás nélkül, míg a többi rendesen szétzuzatott, minekfolytán ujon való összekötésük vált szükségessé, mi nem csak nagyobb költséget okozott, hanem még azon további nagyobb hátrányt is idézte elő, hogy a tutajviz a rézsut fekvő szálfák által egészen elzáratott és egy időre járhatatlan maradt, s hogy azon idő alatt, míg a széttörött tutaj ismét összeköttetett, s főleg, ha a baj a legelől haladott tutajt érte, a gátviz felhasználatlanul lefolyt.

(Folyt. köv.)

Pausinger József.

A bodzafa mint szőlőkaró.

Hogy a közönséges fekete bodza (*Samb. nigra*) nem azon erdei fák közé tartozik, melyeknek tenyésztése és mivélése az erdőgazdák különös gondját képezné, az általánosan ismert dolog; de hogy ezen cserje, — melyről főleg csak annyit tanultunk és tudunk, miszerint virága izzasztó italt ad, s a madarak kedvencz eleségül szolgáló bogyói befőzve az emberek által is élveztetnek, s végre, hogy sárgás, öregebb

korában erős, kemény és szívós fája az esztergályosok s asztalosok által apró csecsebecse munkákra, tehát csak olyasmire feldolgozható, a miből a gazdaságra igen kevés előny, s így az erdőbirtokosra igen kevés jövedelem háromlik, s hogy az az erdőtenyésztésre nézve inkább kártékony, tehát lehetőleg irtandó s pusztítandó gyomnövény, — még fontosabb gazdasági használat tárgyául is szolgáljon, ez kétségkívül kevésbé ismeretes. Hogy a bodzafa, ha annak irtása bármi oknál fogva elmulasztatott, s ha az ennél fogva megfelelő kort érhetett el, szőlőtermő vidékeken szőlőkarókra is czélszerűen, s előnynyel is felhasználtsák, s hogy az, mint olyan, a tölgyfát is teljesen pótolni képes, erről csak nemrég nyílt alkalmunk a doroszlói kincstári erdőhivatal erdőtermény árjegyzékének áttekintése alkalmával meggyőződhetnünk, midőn az abban, ezenként 12 frtnyi tőárval, följegyzett tölgy szőlőkarók mellett, meglepetésünkre a bodza szőlőkarók tőárát is ezenként 8 frtjával följegyezve találtuk.

Érdeklődvén a bodzának ezen előttünk eddigelé ismeretlen használati módja iránt, kíváncsiak voltunk megtudhatni, mely vidéken s erdőségekben fordul elő a bodzafa oly mennyiségben, hogy már kereskedelmi czikknek szolgálna, mióta, s mely községekben használják a bodzafát szőlőkarónak, ki és miként jött azon gondolatra a bodzafát nevezett czélra használni, vajjon az csak gömbölyü, vagy hasított alakban használtatik-e, s első esetben mily vastagsággal s hosszúsággal bírnak a karók, és 1.000 darab ily karónak előállítására mennyibe kerül; a második esetben pedig mennyi nyers fatömeg, s mily értékű munka szükségeltetik 1.000 darab bizonyos méretű bodzafa és ugyanannyi tölgyfa szőlőkaró előállításához, s végre milyennek ismertetik a bodzafakaróknak tartóssága s egyáltalában használati értéke a tölgyfakarók használati értékéhez képest?

A mit e részben teljesen megbízható forrásból meritettünk: azt az alantiakban közölni jónak látjuk már csak azért is, mert

nem lehetlen, hogy akadhat szaktársaink közül, ki a közlöttek-ből némi hasznot vonhat; de különben is kétséget nem szenvedő érdekekkel birhat a bodzafának ezen még kevésbé ismeretes hasznosításáról bővebben tájékozva lenni.

A fennebb említett erdőtermény ár-jegyzékben érintett bodzafa szőlőkaró termelés csak a pancsovai pagony Voilovicza nevü 200 katasztrális holdnyi kiterjedésü erdejében a pancsovai lakosság részéről üzetik, s mindenesetre már régibb időkben is üzetett, mint a hogy azt okmányilag kideríteni lehetne, mely tekintetben a bodzafa szőlőkaróknak az 1862-ik évi erdőtermény-árjegyzékben találni csak első nyomát, hogy ki és miként jött azon gondolatra a bodzafát nevezett célra használni, azt bajos kideríteni, mivel az kezdetben, ha valaki néhány száz ily karót termelt, vagy tán az erdőből elcsenve használt fel, alig tűnhetett fel.

Jelenleg azonban a bodzafa nagyobb mennyiségben a már fennebb megnevezett öregebb tölgyerdőben mint egyedüli alfa fordul elő, miután általa valamennyi többi cserje elnyomatik, s ott évenként 8.000—10.000 szőlőkarónak való fát szolgáltat. Nevezetes kereskedelmi cikkeknek e szerint nem mondható ugyan; tekintve azonban, hogy a nevezett területen évenként összesen mégis 64—80 frt, holdanként tehát 32—40 krnyi mellékjövédelmet szolgáltat, holott, ha ezen fa kizárólag tüzelésre használtatnék, csak 14—17 frtnyi évi összes bevételt szolgáltatna, a használat divó módja mégis méltó figyelmet érdemel.

A bodzafa említett helyen csak gömbölyü állapotban $1\frac{1}{2}$ —2'' vastagságu rudakban használtatik karónak, minthogy csakis alfát képezvén, a hasításhoz szükséges méretben, s ágtalan jó hasadozó darabokban nem jön elő. Mig 1.000 darab hasított tölgyfakaró 80—100 köbláb tartalmu 12 frt értékü nyersfát, és 3 frt 50 kr egész 5 frtnyi előállításí költséget igényel, összesen tehát 15 frt 50 kr egész 17 frtba kerül,

a bodza szőlőkaró aránylag mégis nem sokkal olcsóbban fizette-
tik, a mennyiben az ugyanoly mennyiségű karóhoz szükséges
100—120 köbláb tartalmu nyersfa tőára 8 frtot, s a karók
előállítására, figyelemmel arra, hogy csak szétszórva metszhetők,
5 frtot, 1.000 darabnak vétára tehát szinte 13 frtot tesz, a
tölgy hasított szőlőkarók áránál tehát csak 2 frt 50 kr,
egész 4 frttal kisebb.

Magától értetik végre, hogy a bodza szőlőkaró nem bir-
hat a tartósság oly mérvével, mint a tölgykaró; az e részben
nyert tapasztalatok szerint azonban az utóbbihoz mégis igen
közel áll, s kell is, hogy álljon, ha az érette fizetett árt a
vevők nem sokalják; annyi bizonyos, hogy a hasított
tölgyfakaró ellenében egy részben előnye is van, a mennyiben
a vetemülésnek kevésbé van alávetve, mint a tölgykaró.
Nagyban véve a bodzafa szőlőkaró használati értéke a tölgyfá-
ból hasítottaknak $\frac{2}{3}$ -ára tehető.

Közli: *Herger János,*
m. k. főerdőmester.

A magyar- és gácsországi határon felmerült szú- pusztítás.

Alulirott kir. erdőmester a magyar- és gácsországi határon
fekvő erdőségekben elterjedt szú-rovar pusztításainak megviz-
sgálása és az az ellen fogamatba veendő óvintézkedések javaslatba
hozatala czéljából a m. k. földmivélés-, ipar- és kereskedelmi
ministerium folyó évi 2375. és 8502. s a lajtántuli cs. kir.
földmivélési ministerium folyó évi február 27. 2386. számu
intézményeivel alakított szakbizottságban előterjesztett jelentését,
miután az az erdészeti szakközönséget kétségkívül érdekelheti,
következőkben kívánja megismertetni.